

MIDTRE GAULDAL KOMMUNE
Rørosveien 11
7290 STØREN

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.: 06/02880-102

21.05.2019

Ark.: 326.12 BS

Vedtak i navnesak 2019/2 – Fossem, Håvåsen, Storbudalen, Høggås og Ramnåsen i Midtre Gauldal kommune

Kartverket har i dag gjort vedtak om skrivemåtene av fem gårdsnavn i Midtre Gauldal kommune:

Fossem gnr. 82

Håvåsen gnr. 128

Storbudalen gnr. 173 og 174

Høggås gnr. 229

Ramnåsen gnr. 261

Skrivemåten av gårdsnavna blir også retningsgivende for navn som er avleda av gårdsnavna, se gjennomgangen av hvert enkelt navn nedafor.

Vedtakene er gjort med hjemmel i § 5 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

Navnesaken ble tatt opp av stedsnavntjenesten i samband med adressering i Midtre Gauldal kommune. Navna er tenkt brukt som ledd i adressenavn, og navna hadde flere godkjente skrivemåter i offentlig bruk.

Etter reglene i § 6 i lov om stadnamn har Kartverket sendt saken til uttalelse i Midtre Gauldal kommune i brev datert 24.1.2019. Kommunen har i kunngjort navnesaken i lokalavisa og på sine hjemmesider, og gitt lokale organisasjoner anledning til å uttale seg. Brukseierne har fått brev direkte. I brev datert 11.3.2019 har kommunen sendt de lokale uttalelsene til stedsnavntjenesten i Språkrådet.

Språkrådets stedsnavntjeneste har sendt oss sine tilrådingar til skrivemåter i brev datert 7.5.2019. Tilrådingene fra stedsnavntjenesten og Kartverkets vurdering blir tatt opp under hvert enkelt navn. Vi anbefaler interesserte å lese stedsnavntjenesten grundige gjennomgang av de ulike navna.

Fossem

Det eldste belegget er *af Forseime* ca. 1430 hos Aslak Bolt, deretter er skrivemåten: *Fossim*, *Ffossem*, *Fosom* på 1500-tallet, *Fosum*, *Forsumb*, *Fossem* og *Faassumb* på 1600-tallet. Matrikkelen har *Fossum* i 1723, *Foseim* i 1838, *Fossem* i 1886 og 1907, *Fossum* i 1950 og *Fossem* for bnr. 6 i nåværende matrikkel. Kartverket har gjennomført *Fossem* på sine kart fra økonomisk kartverk i 1963.

Lokal uttale er /'fössøm/ ifølge Norske Gaardnavne fra 1901, /'fåssøm/ i dag.

Skrivemåten *af Forseime* i 1430 viser at navnet opprinnelig er dannet av *foss* og *heim*. AB har samme skrivemåte for *Fossem* i Oppdal. Førsteleddet viser til fosser i Ila, og andreleddet *heim* er et svært gammelt gårdsnavnelement som viser at navnet er dannet før vikingetida. Det stemmer altså ikke at opphavet er dativ flertall av *foss*, slik navnekomiteen foreslår.

Det lokale ønsket er skrivemåten *Fossum*. Denne skrivemåten har vært mest brukt lokalt, og er vanlig som slektsnavn.

Heim-navna har ellers alltid skrivemåten *-em* i Trøndelag, bl.a. Fossem og flere andre i Oppdal. I Soknedalen har uttalen utviklet seg til *-øm*. Som stedsnavntjenesten påpeker, er ikke *-um* heller en lydrett gjengivelse av navnet. Den offisielle skrifttradisjonen er mer variert enn det kommer fram i skrivet fra navnekomiteen. Kartverket mener derfor som stedsnavntjenesten at *Fossem* er riktig skrivemåte for å få fram meningsinnholdet og alderen til navnet.

For de enkelte bruka vedtas de navna som grunneierne oppgir i sitt brev, og som i de fleste tilfeller er brukt i matrikkelen. Bruksnummer 82/1 skrives *Flotten* på kart og *Flåtten* (Flaatten) i matrikkelen. Stedsnavntjenesten foretrekker *Flotten*, jf. substantivet *flott* på bokmål. Ordet er lite vanlig. Her har grunneieren rett til å få skrivemåten *Flåtten* fra matrikkelen, som også er brukt andre steder i Trøndelag. Sisteleddet i navnet på bnr. 12 er bestemt form av *gjerde*, det tradisjonelle trønderske ordet for jorde. Dette er et vanlig ord og skal skrives etter gjeldende rettskrivning.

Kartverket vedtar følgende skrivemåter:

- **Fossem** gård, gårdsnummer 82
- **Flåtten** bruk, bnr. 82/1
- **Nedgarden** bruk, bnr. 82/2
- **Larshus** bruk, bnr. 82/6
- **Larshusløkkja** bruk, bnr. 82/7
- **Fossemsgjerdet** bruk, bnr. 82/12
- **Bakketun** bruk, bnr. 82/38
- **Fossemsvollan** setre ved Langvatnet
- **Fossemssætra** setre ved Garli

Se nedafor om brukseiers rett til å fastsette skrivemåten av navn på eget bruk.

Håvåsen

Gårdsnavnet har svært varierende skrivemåter. Eldste sikre belegg er *Hagaas* i 1624, deretter *Hugaas* fram til matrikkelen i 1723. Matrikkelen fra 1838 har *Hukaas*, i 1907 og 1950 brukes *Haagasen*. Dagens matrikkel har *Hukås* for bnr. 1 og 2. Kartverket har registrert skrivemåtene *Hågåsen* og *Håggåsen*.

Om *af Hoase* (AB c. 1430) refererer til denne gården er høyst usikkert, jf. Språkrådets uttalelse.

Uttalen er /håvåsen/, både i dag og etter Norske Gaardnavne fra 1901.

Skrifttradisjonen er for vaklende til å fastslå opphavet til førsteleddet med sikkerhet. Som stedsnavntjenesten skriver, er *hage* kanskje mest sannsynlig, jf. dialektuttalen /håvå/. Da ville *Håggåsen* være den beste skrivemåten, slik stedsnavntjenesten primært tilrår. De fleste skriftlige beleggene har også *-g-*.

Med såpass usikkert opphav er det likevel rom for å velge den talemålsnære skrivemåten *Håvåsen*, som stedsnavntjenesten tilrår subsidiært og som også er ønsket av grunneierne. Kartverket gjør følgende vedtak:

- **Håvåsen** gård, gårdsnummer 128
- **Håvåsen** bruk, bnr. 128/1 og 2 (sammenslått eiendom).

Storbudalen

I dag er det tre Budalsgårder, gnr. 172 som fikk vedtatt skrivemåte *Litlbudalen* i 1994, og 173 og 174, som saken gjelder. Eldste belegg er *Buedall* 1626. I matrikkelen fra 1886, 1907 og 1950 er skrivemåten *Budalen store*. Dagen matrikkel har både Budalen store (173/1 og 3 og Budal store (173/2, 174/1 og 2). Kartverket bruker bare Storbudalen på sine kart.

Gårdsnavnet er dannet til elvenavnet *Bua*.

Norske Gaardnavne fra 1901 oppgir uttalen */budaLen/*.

I dag kan navnet uttales *Storbudal* i ubestemt form, men det er ingen tvil om at den tradisjonelle uttalen er med bestemt artikkel. Det framgår både av uttaleopplysningen i NG og matrikkelbeleggene med bestemt form, jf. tidligere vedtak på *-budalen* for gnr. 172

Kartverket gjør følgende vedtak

- **Storbudalen** felles gårdsnavn for gårdsnummer 173 og 174
- **Storbudalen** bruk, bnr 173/1
- **Storbudalen** bruk, bnr 173/2
- **Storbudalen** bruk, bnr 173/3
- **Storbudalen** bruk, bnr 174/1
- **Storbudalen** bruk, bnr 174/2

Nyrønningen er registrert som bruksnavn på 143/1 på kart. Hvis grunneierne ønsker å få registrert andre daglignavn på kart, kan de ta kontakt med Kartverket. Se ellers nedafor om grunneiers rett til å fastsette skrivemåte av eget bruksnavn.

Høggås

Skriftformene varierer mye: *Haanckaas*, *Hogaas* og *Hugsaas* på 1500-tallet, *Hogaas*, *Houg Aas* og *Hugaas* på 1600-tallet. Matrikkelen fra 1723 og 1838 har *Hugaas*, 1887 og 1907 *Høggaas*. Matrikkelen i 1950 og i dag har *Hugås*. Kartverket bruker Høggås på sine kart. Høggåsdalen er vedtatt for bruksnummer 229/3 i 1994.

Uttalen /høggås/ er oppgitt som i Norske Gaardnavne fra 1901. Tradisjonelt ble navnet uttalt med en lyd mellom å og ø i første stavelse.

Sikker tolkning blir vanskelig når skrivemåten varierer så mye som her. Uttalen taler likevel for at førsteleddet er *hogg*, slik stedsnavntjenesten skriver, i betydningen 'sted der det blir hogd'. Kartverket ser ikke at det er noen tradisjon for skrivemåten Hogg-, og velger å beholde skrivemåten med ø, som ble vedtatt for Høggåsdalen i 1994.

Kartverket gjør følgende vedtak:

- **Høggås** gård, gårdsnummer 229
- **Høggås** bruk, bnr. 229/1
- **Høggåsdalen** bruk, bnr. 229/3
- **Høggåsvollen** setervoll ved Samsjøen

Se nedafor om brukseiers rett til å fastsette skrivemåten av navn på eget bruk.

Ramnåsen

De eldste skriftbeleggene er *Ramaas* 1570, *Rafnaas* 1665 og 1723. Matrikkelen 1838 har *Ravnaas* (*Ramsaas*). Matriklene 1887, 1907, 1950 og i dag bruker skrivemåtene *Ravnaas* og *Ravnås*. Kartverket gjennomfører *Ramnåsen* på sine kart fra økonomisk kartverk i 1963.

Uttalen er /ramnåsen/ etter Norske Gaardnavne, bygdeboka skriver /ramnåsn/.

Førsteleddet er fuglenavnet *ramn/ravn*. Tradisjonell uttale av fuglenavnet i Trøndelag er /ramn/, og det framgår av uttaleopplysningene at dette også gjelder for gårdsnavnet.

Grunneier og veiforeninga ønsker skrivemåten *Ravnås*. De viser til at slektsnavnet skrives slik, og dagens uttale oppgis å være *Ravnås*. Den tradisjonelle uttalen *Ramnåsen* er imidlertid registrert ved innsamling til økonomisk kartverk i 1963 og bekreftet så seint som i bygdeboka fra 1994. Kartverket er derfor enig i stedsnavntjenestens vurdering at *Ramnåsen* er rett skrivemåte.

Bruksnummer 261/4 har skrivemåten *Ravnåsgjerdet* i matrikkelen og *Ramnåsgjardet* på Kartverkets kart. Sisteleddet er bestemt form av *gjerde*, det tradisjonelle trønderske ordet for jorde. Dette er et vanlig ord og skal skrives etter gjeldende rettskrivning.

Kartverket vedtar følgende skrivemåter:

- **Ramnåsen** gård, gårdsnummer 261
- **Ramnåsen** bruk, bnr. 261/1
- **Ramnåsen** bruk, bnr. 261/2
- **Ramnåsgjerdet** bruk, bnr. 261/4
- **Ramnåsvollen** setervoll sør for Skjulungen
- **Ramnåsvollen** setervoll ved Herjåa

Bygdeboka oppgir daglignavna *Oppigarden* og *Nordi* for bnr. 1 og 2. Dersom grunneierne ønsker å få registrert daglignavna på kart, kan de ta kontakt med Kartverket. Se ellers nedafor om brukseiers rett til å fastsette skrivemåten av navn på eget bruk.

Bruksnavn

Etter lov om stadnamn har grunneieren rett til å fastsette skrivemåten av navn på eget bruk dersom han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.), jf. § 6 andre ledd i lov om stadnamn. Dersom grunneieren ønsker en annen skrivemåte enn den Kartverket vedtar, kan han/hun sende krav om det til Kartverket og legge ved gyldig dokumentasjon. Hvis kravet godtas, er det fremdeles Kartverket som formelt sett vedtar skrivemåten.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 10 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 9, spesielt første setning, som har denne ordlyden: *Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.* Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir påklaget, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressetilleggsnavn der navnet blir brukt.

Kommunen er også pliktig til å legge vedtatte skrivemåter inn i matrikkelen på aktuelle bruksnummer.

Klage

Etter § 10 i lov om stadnamn kan vedtak om skrivemåten påklages av dem som etter § 5 første ledd bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker. Dersom denne meldinga skjer ved offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

Eventuell klage skal stiles til Klagenemnda for stedsnavnsaker og sendes til Statens kartverk med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivingen må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til ei særskilt klagenemnd oppnevnt av Kulturdepartementet.

Vennlig hilsen

Lars Mardal
fylkeskartsjef

Berit Sandnes
stedsnavnansvarlig for Midt-Norge

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi

Språkrådet

Grete og Nils Ove Fossum, 7288 Soknedal	(82/1)
Åse Marie Fossum, Søbstadvegen 47 A, 7088 Heimdal	(82/2)
Siri Fossum, 7288 Soknedal	(82/6)

Norunn Elise Fossum, 7288 Soknedal	(82/7)
Ottar Arnold Fossum, 7288 Soknedal	(82/12)
Merete Kjærnes Fossum og Jostein Kjærnes Fossum, 7288 Soknedal	(82/38)
Roar Aarhaug, 7288 Soknedal	(128/1 og 2)
Ståle Solem, 7298 Budalen	(173/1)
Gjermund Bogen, Krokstien 10, 7037 Trondheim	(173/2)
Kjell Torleif Enlid, 7298 Budalen	(173/3)
Terje Tovmo, 7298 Budalen	(174/1)
Axel Tobias Sanderud, 7387 Singsås	(174/2)
Joar Hugås, 7387 Singsås	(228/1)
Sissel Hugaas Molden, Statsråd Kroghs veg 27 C, 7021 Trondheim	(228/3)
Svein Fløttum, 7387 Singsås	(261/1 og 4)
Tore Nygård, Grevlingveien 11, 3370 Vikersund	(261/3)
Kristin Myklevoll, 7387 Singsås	(261/4)

Vedlegg: Liste over samtlige vedtatt skrivemåter

1. Fossem	gård, gårdsnummer 82
2. Flåtten	bruk, bnr. 82/1
3. Nedgarden	bruk, bnr. 82/2
4. Larshus	bruk, bnr. 82/6
5. Larshusløkkja	bruk, bnr. 82/7
6. Fossemsgjerdet	bruk, bnr. 82/12
7. Bakketun	bruk, bnr. 82/38
8. Fossemsvollan	setre ved Langvatnet
9. Fossemssætra	setre ved Garli
10. Håvåsen	gård, gårdsnummer 128
11. Håvåsen	bruk, bnr. 128/1 og 2
12. Storbudalen	felles gårdsnavn for gårdsnummer 173 og 174
13. Storbudalen	bruk, bnr 173/1
14. Storbudalen	bruk, bnr 173/2
15. Storbudalen	bruk, bnr 173/3
16. Storbudalen	bruk, bnr 174/1
17. Storbudalen	bruk, bnr 174/2
18. Høggås	gård, gårdsnummer 229
19. Høggås	bruk, bnr. 229/1
20. Høggåsdalen	bruk, bnr. 229/3
21. Høggåsvollen	setervoll ved Samsjøen
22. Ramnåsen	gård, gårdsnummer 261
23. Ramnåsen	bruk, bnr. 261/1
24. Ramnåsen	bruk, bnr. 261/2
25. Ramnåsgjerdet	bruk, bnr. 261/4
26. Ramnåsvollen	setervoll sør for Skjulungen
27. Ramnåsvollen	setervoll ved Herjåa